

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

Peldu iela 25, Rīga, LV-1494, tālr. 66016740, e-pasts pasts@varam.gov.lv, www.varam.gov.lv

Rīgā, 23.11.2020. Nr. 1-17/10361

Uz 19.10.2020 Nr. 1-16

Vides konsultatīvajai padomei

e-pasts: vkp@varam.gov.lv

Par rīcībām vides pārkāpumu novēršanai

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (turpmāk – Ministrija) ir izvērtējusi Vides konsultatīvās padomes (turpmāk – Padome) šā gada 19. oktobra vēstuli Nr.1-16, kurā norādīts uz patvaļīgām darbībām Rēzeknes upē, mainot tās hidroloģisko režīmu, kā arī lūgts nodrošināt Rēzeknes reģionālās vides pārvaldes (turpmāk – Rēzeknes RVP) rīcību, lai upē nekavējoši likvidētu visus nelikumīgi izveidotos mākslīgos šķēršļus, un veikt dienesta izmeklēšanu Rēzeknes RVP, lai noteiktu amatpersonu atbildību par pieļautajām nelikumīgajām darbībām Rēzeknes upē. Padome vēstulē ir arī norādījusi, ka vēlas saņemt paskaidrojumu un pamatojumu no Rēzeknes pilsētas un Rēzeknes novada pašvaldībām par Rēzeknes upē pieļautajām darbībām.

Ministrija, iepazīstoties gan ar TV raidījuma "Nekā personīga" šā gada 11. oktobra sīžetā sniegto informāciju, gan izvērtējot no Rēzeknes RVP saņemto informāciju saistībā ar dolomīta atradnes "Pērtņieki" darbībai un akvakultūras dīķu izveidei un zivju audzēšanai/pārstrādei izsniegtajiem juridiskajiem dokumentiem, kā arī papildus sazinoties ar Rēzeknes RVP, lai noskaidrotu šā jautājuma virzību, informē par sekojošo.

[1.] Gadījums ar nelikumīgi izveidoto aizsprostojumu Rēzeknes upē pie Pērtņieku dolomīta ieguves karjera Sakstagala pagastā ir vērtējams, ņemot vērā gan vides aizsardzību, gan būvniecību regulējošo tiesību aktu prasības, kā arī īpašumtiesības minētajā upes posmā. Rēzeknes upe visā tās garumā ir noteikta kā publiska upe, un īpašuma tiesības uz attiecīgo zemes vienību (kadastra Nr.7886001069) ir nostiprinātas uz pašvaldības vārda.

Izskatot pieejamo informāciju, Ministrija secina, ka vērtējot pieejamo informāciju, Rēzeknes RVP šajā gadījumā kopumā rīkojusies atbilstoši vides aizsardzības tiesību aktos Valsts vides dienestam (turpmāk – Dienests) noteiktai kompetencei, t.i. – reaģējusi uz sūdzību, pārbaudījusi situāciju uz vietas, sagatavojusi ziņojumu par pārbaudē konstatēto un nosūtījusi to Rēzeknes novada būvvaldei, pamatojoties uz Ministru kabineta 2014. gada 14. septembra noteikumu Nr. 550 "Hidrotehnisko un meliorācijas būvju būvnoteikumi" 4. punktu.

[2.] Tomēr, Ministrijas ieskatā, neatļauta mākslīgu šķēršļu izveidošana upē, to likvidācija un soda piemērošana par šo nodarījumu nav vērtējama, pamatojoties tikai uz būvniecības jomu

regulējošo tiesību aktu prasībām. Tā kā šādi veidojumi būtiski ietekmē upes dabisko tecējumu un tās ekosistēmu kopumā, Dienesta kompetencē ir ne tikai novērst radušos pārkāpumu, bet arī sodīt atbildīgo personu. Tādējādi Dienests, izvirzot pašvaldības būvvaldi kā atbildīgo par radušās situācijas risinājumu, par aizsprostojumu izveidi atbildīgajām personām ir devis iespēju izvairīties no tām likumā paredzētās atbildības. Gadījumā, ja ir konstatējama ūdensobjekta hidroloģiskā režīma pretlikumīga maiņa, Dienestam bija un arī pašreiz ir pienākums uzsākt administratīvā pārkāpuma procesu un sodīt atbildīgo personu savas kompetences ietvaros. Līdz 2020.gada 30.jūnijam to noteica Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 64. pants par ūdens objektu lietošanas noteikumu pārkāpšanu, tai skaitā par patvaļīgu darbu veikšanu ūdens objektā vai ūdens objekta aizsargjoslā, kuri var izraisīt ūdens objekta hidroloģiskā režīma maiņu. Kodifikācijas procesā šis pants tika iekļauts nozares likumā – Ūdens apsaimniekošanas likumā. Apstākļi, ka situācijas risināšana atsevišķos jautājumos ir arī pašvaldības būvvaldes kompetencē, neizslēdz Dienesta pienākumu kontrolēt Ūdens apsaimniekošanas likuma 7.panta 13.punktā noteikto aizlieguma ievērošanu.

[3.] Attiecībā uz vēstulē ietvertu lūgumu – veikt dienesta izmeklēšanu Rēzeknes RVP, paskaidrojam, ka ikvienai personai (fiziskai vai juridiskai) ir tiesības ziņot par ierēdņu un valsts amatpersonu, iespējams, prettiesisku rīcību. Tomēr vērtējot jautājumu par disciplinārlietas ierosināšanas priekšnoteikumu iestāšanos, jāievēro Valsts civildienesta ierēdņu disciplināratbildības likuma 24. pantā noteiktā kompetence, atbilstoši kurai primāri dienesta izmeklēšanu veic un disciplinārlietu izskata iestāde, kurā ierēdnis pilda valsts civildienestu, t.i., Dienests.

[4.] Atbilstoši likuma “Par pašvaldībām” 5. panta otrajai daļai pašvaldība atbild par tās izveidoto institūciju darbību, ja likumos nav noteikts citādi. Būvvalde ir pašvaldības izveidota iestāde, kas pārzina un kontrolē būvniecību attiecīgajā administratīvajā teritorijā. Tādējādi, ievērojot likuma “Par pašvaldībām” 15. panta pirmās daļas 2. punktā un Būvniecības likuma 7. panta pirmās daļas 1. punktā noteikto, būvniecības procesa tiesiskuma nodrošināšana savā administratīvajā teritorijā ir vietējo pašvaldību autonomā kompetencē.

[5.] Ministrija vērs uzmanību, ka videi nodarītu kaitējumu ir sarežģīti novērtēt, ja vien tas nav rezultējies ar acīmredzamiem pierādījumiem kā, piemēram, bīstama piesārņojuma gadījumā. Rēzeknes RVP ir uzsākusi ekspertu komisijas izveidošanu, kura izvērtēs iespējamo videi nodarīto kaitējumu, ņemot vērā, ka minētais Rēzeknes upes posms pie Pērtnieku karjera (kad. Nr. 7886001069) atbilst īpaši aizsargājamam saldūdeņu biotopam *Upju straujteses un dabiski upju posmi*. Turklāt sagaidāms, ka komisija sniegs ieteikumus arī turpmākām rīcībām, lai nodrošinātu optimālāko risinājumu upes ekosistēmas funkcionēšanai. Ņemot vērā minētā jautājuma nozīmi un sabiedrisko aktualitāti, Ministrija iepazīsies ar komisijas secinājumiem attiecībā uz Rēzeknes upi, kad tādi tiks sagatavoti, lai vērtētu nepieciešamību veikt grozījumus normatīvajā regulējumā.

Cieņā

valsts sekretāra vietniece
vides aizsardzības jautājumos Alda Ozola

R.Rimša, 67026903

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU